

HRONIČNI I ALERGIJSKI RINITIS

Ostali nazivi: Rinitis, Vazomotorni rinitis, Sezonski alergijski rinitis, Polenska kijavica

Alergijski rinitis definisan je kao simptomatski poremećaj nosne sluznice koji se javlja nakon dodira s alergenima iz okoline pri čemu nastaje upalna reakcija. Neki ljudi imaju alergijski rinitis samo tokom određenih razdoblja u godini (sezonski alergijski rinitis ili polenska kijavica). Drugi ga mogu imati u bilo koje doba godine (nesezonski alergijski rinitis). Veliki procenat hroničnih rinitisa kod kojih nije dokazana alergija, iako su simptomi slični ili isti nazivamo vazomotorni rinitis. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije 10 do 25% stanovništva u svijetu boluje od nekog oblika alergijskog ili vazomotornog rinitisa.

Šta uzrokuje alergijski rinitis?

Sezonski alergijski rinitis može uzrokovati polen korova, trava ili drveća. Kućna prašina, perje, plijesni, dlake životinja i neki lijekovi (npr. nesteroidni protivupalni lijekovi) mogu izazvati nesezonski alergijski rinitis. Iznenadne promjene temperature, fizički napor, duvanski dim te onečišćenost zraka mogu pogoršati simptome alergijskog rinitisa ili napad vazomotornog rinitisa.

Koji su simptomi alergijskog rinitisa?

Najčešći simptomi alergijskog ili vazomotornog rinitisa su: kihanje, začepljen nos i curenje vodenog sekreta iz nosa, svrab i crvenilo nosa i očiju, osjećaj peckanja i suzenje očiju, te nadražajni kašalj i grebanje u grlu. Simptomi alergijskog rinitisa mogu nestati spontano ili uzimanjem određenih lijekova.

Akutni simptomi

- manje od 4 dana sedmično ili
- manje od 4 sedmice
- blagog intenziteta
- normalno spavanje
- normalne dnevne aktivnosti, sport, slobodno vrijeme
- normalan rad i uspjeh u školi
- simptomi ne predstavljaju opterećenje

Hronični simptomi

- više od 4 dana sedmično
- i više od 4 sedmice
- umjereno-jakog intenziteta
- nekarakteristično spavanje
- otežane dnevne aktivnosti, sport, slobodno vrijeme
- problemi u radu ili u školi
- simptomi predstavljaju opterećenje

Dijagnoza alergijskog i vazomotornog rinitisa

Dijagnoza alergijskog rinitisa temelji se na:

- tipičnoj anamnezi s tipičnim simptomima i tegobama(najvažnija za postavljanje dijagnoze) ; pozitivnoj porodičnoj anamnezi
- tipičnim alergijskim simptomima: kihanje i curenje nosa (ali ovi simptomi ne moraju nužno biti uzrokovani alergijom)
- alergološkom testiranju: kožni prick test hipersenzibiliteta, mjerenje posrednika upalne alergijske reakcije (RIST- ukupni IgE u serumu i RAST-specifični IgE u serumu), inhalacijski provokativni testovi (koriste se rijetko)

Kako se liječi alergijski i vazomotorni rinitis?

- 1) *Izbjegavanje alergena.* Najbolji način sprječavanja alergijskog napada je izbjegavanje alergena (tvari na koje ste alergični) iz neposredne okoline. Kuću treba temeljno očistiti od prašine, ukloniti tepihe, zavjese, tapacirani namještaj, pokrivače od perja ili deke. Kada je vazduh sa visokim stepenom zagađenja ili visokom koncentracijom alergena bolje je ostati u kući i zatvoriti prozore i vrata. Ako imate kućnog ljubimca na kojeg ste alergični, trebali biste mu naći drugi dom. Neka prostor u kojem stanujete bude što čišći.
- 2) *Lijekovi.* Za liječenje simptoma alergijskog rinitisa koriste se sljedeći lijekovi:
 - oralni H1-antihistaminici
 - intranazalni H1-antihistaminici
 - intranazalni kortikosteroidi
 - intranazalni kromolini
 - antileukotrieni
 - potkožna specifična imunoterapija
 - sublingvalna specifična imunoterapija
 - nazalna specifična imunoterapija

Liječenje alergijskog i vazomotornog rinitisa prema preporukama Svjetske zdravstvene organizacije

Intermitentni(povremen)rinitis

Blagi oblik: oralni H1-antihistaminici. Umjereni do teški oblik: intranazalni beklometazon, ukoliko je potrebno, nakon nedelju dana mogu se primijeniti oralni.

Trajno prisutni rinitis Blagi oblik: liječi se oralnim H1-antihistaminicima ili je dovoljna manja doza intranazalnog kortikosteroida. Umjereni do teški oblik: intranazalni kortikosteroid, ukoliko su simptomi jaki, mogu se dodati oralni H1-antihistaminici i/ili manja doza oralnih kortikosteroida na početku liječenja.

Pedijatrijski aspekti

Alergijski i vazomotorni rinitis često se pojavljuju u djetinjstvu. Akutni alergijski rinitis nije uobičajen prije druge godine života, a najveću učestalost ima tokom godina u kojima dijete pohađa školu. Postupak liječenja djece isti je kao i odraslih, ali mora se obratiti posebna pažnja kako bi se izbjegle nuspojave specifične za ovu uzrasnu skupinu. Kod djece, simptomi mogu negativno uticati na kognitivno funkcionisanje i uspjeh u školi, a mogu se još više pogoršati neprimjerenom primjenom lijekova. Treba izbjegavati liječenje alergijskog rinitisa kod male djece oralnim i intramuskularnim kortikosteroidima.